

A photograph of a forest floor covered in thick, vibrant green moss. Several tree trunks are visible in the background, and the overall atmosphere is serene and natural.

Ulrica
Nordström
mech

**Z lesa do zahrady:
průvodce skrytým
světem mechu**

KAZDA

Poklona mechu

MĚŘÍK BODLAVÝ *Plagiomnium cuspidatum*

Lístky měříku bodlavého jsou 2,5–3,5 mm dlouhé. Lístky jsou v horní polovině ostře zubaté a jejich báze sbíhá po stonku (lodyžce).

Rod *Plagiomnium* zahrnuje zhruba pětadvacet druhů, kterým se daří ve vlhkém prostředí a jsou rozpoznatelné podle oválných a téměř průhledných lístků s jasně viditelnými nervy a velkými buňkami.

Typické prostředí výskytu rostliny: bažinaté lesy, bažiny a listnaté lesy.

Povrch: často na pařezech nebo na kmenech stromů převážně v nížinách. Dává přednost substrátu bohatému na živiny a minerály poblíž listnatých stromů s tvrdým dřevem, kde může vstřebávat živiny ze semen a listů padajících z korun stromů.

Barva: zelená až tmavě zelená.

Vlastnosti: svěže zelené výhonky mohou dorůst až pěti centimetrů výšky a vytvářejí husté koberce. Lístky obvykle mívají široce oválný tvar s jasně viditelnými špičkami a nervy. Okraje lístků bývají obvykle ostře zubaté od špičky do zhruba poloviny čepele. Tobolky jsou běžné a rostou na plodných výhoncích.

Rozšíření: běžný v Dánsku, Švédsku, Finsku a rovinatých částech Norska a Islandu. Vyskytuje se také v Africe, východní a střední Asii, Severní Americe, Mexiku a na Kubě.

Použití: pro zahrady a terasy.

Hisako Fudžii

autorka knihy *Moss, My Dear Friends*

Kóbe, Japonsko

Hisako Fudžii pracovala jako redaktorka kuchářských knih v jednom nakladatelství, když před více než čtrnácti lety vstoupila do světa mechu. „Byla to práce pod vysokým tlakem a ve stresu. Jednoho dne jsem si uvědomila, že si musím udělat pauzu, a rozhodla jsem se odjet na dovolenou do Jakušimského národního parku na ostrově Kjúšú. Tam jsem se s několika dalšími lidmi vypravila na mechovou stezku. Mech se rozprostíral všude. Na kamenech a stromech a na zemi. Celý les byl oděný do jasně zeleného měkkého pláště. Jako bych objevila nějaký poklad z jiné doby.“ Od té doby začala Fudžii mechy vášnivě studovat, vyhledávat a sbírat v oblastech sousedících s Tokiem. Studovala botaniku, četla knihy, setkávala se se skupinami organizujícími procházky za mechy a prohlížela si herbáře. V roce 2011 vyšla její první kniha *Moss, My Dear Friends (Mechy, mí drazí přátelé)*. V ní popisuje padesát různých druhů mechu, které doprovází kresby, a je určená lidem bez jakýchkoli předchozích znalostí. Kniha se úspěšně prodávala, byla pětkrát dotiskována a uvádí se, že je jedním z důvodů, proč se procházky za mechem staly oblíbenými mezi mladými lidmi v Japonsku.

S tím, jak se do lesa za mechem vydávalo stále více lidí, zvyšovaly se rovněž jejich vědomosti o těchto rostlinách. To přivedlo Hisako Fudžii k rozhodnutí napsat pokračování knihy na pokročilejší úrovni. *A Field Guide to the Mosses of Japan (Příručka pro rozpoznávání mechů v Japonsku)*, vydaná v roce 2018, popisuje 182 různých druhů mechu, jež je možné najít nejen v lesích, ale rovněž v zahradách, chrámech a městském prostředí.

„V mé druhé knize pro mě také bylo důležité napsat o ochraně přírody a o tom, jak bychom se měli chovat v lese, a o otiscích, které za sebou zanecháváme. Vnímám jako svůj úkol informovat druhé o tom, jak úžasné mechy jsou, ale také o společné odpovědnosti, kterou máme za ochranu přírody.“ Hisako Fudžii žije v Kóbe, kde vyrostla, a má blízko k přírodě kolem sebe. Bez ohledu na skutečnost, že za léta nashromáždila tolik vědomostí, její zájem o mechy nezeslábl. „Mechy jsou tak zajímavé proto, že jich existuje mnoho rozličných druhů a je vždy fascinující pozorovat je zblízka. Stejně jako roční období i mechy procházejí stadii a v každou roční dobu vypadají jinak. Stále je něco nového k objevování.“

Les moudrosti (叡智の杜)

Komacu, Japonsko

Na kraji města Komacu v prefektuře Išikawa na břehu Japonského moře, nedaleko od hory Hakusan, leží vesnice Hijou. Kolem několika obytných budov se zde rozkládá úchvatná mechová zahrada známá jako Les moudrosti. Tato soukromá zahrada je 200 let stará a původně se jednalo o jednu velkou zahradu, když ale byla koncem devadesátých let dvacátého století přes vesnici vybudována malá silnice, byla zahrada rozdělena na dvě části a dnes jsou to dvě zahrady, každá na jedné straně silnice. Na začátku nebyly zahrada a její okolí považovány za nic zvláštního, protože byly málo udržované a ve špatném stavu. Když ale do této oblasti zavítal na kontrolu životního prostředí jeden profesor z Univerzity spojených národů v Tokiu, natolik ho uchvátily mechy a stromy na tomto místě, že dal zahradě jméno Les moudrosti. Vesničané pak pochopili, na jak jedinečném místě žijí, začali se zahradou pracovat a od roku 2012 je zahrada otevřená veřejnosti.

Mechy zde vždy existovaly a na podobě zahrady se ve skutečnosti nic nezměnilo, až na pár tradičních kamenných uliček, jež byly přidány, když byla zahrada otevřena návštěvníkům. Před několika lety byl použit písek na vytvoření kopečků, po nichž se teď můžete procházet a prohlížet si mechy z různých úhlů a směrů. Místo, kde se zahrada nachází, je pro mechy velmi příznivé po celý rok, protože má vysokou vlhkost kvůli stinným hustým korunám kryptomerií japonských (*Cryptomeria japonica*). V zahradě se vyskytuje zhruba 48 různých druhů mechů včetně hinoki-goke (*Pyrrhobryum dozyanum*) a ploníku jalovcového (*Polytrichum juniperinum*), jež jsou zde velmi rozšířené.

Aby některé druhy mechů prospívaly, pěstují se ze spor. Sušené spory jsou rozsypány do plastových nádob s jílovitým pískem a umístěny do prostoru s ideální úrovní osvětlení pro konkrétní druh mechu. Písek je speciální, protože pochází z místního horského úbočí, kde je úroveň pH ideální pro úspěšný růst mechů. Pak se nechávají růst. Každý den jsou zalévány a po zhruba dvou

Kromě toho, že má Oregon studená a deštivá zimní a jarní období, nachází se na místě půda s kyselostí vhodnou právě pro mech. Roste zde mnoho různých druhů mechů a nejrozšířenějším z nich je ploník obecný (*Polytrichum commune*). Pro osm zde pracujících zahradníků je však velmi důležité mít podrobně zmapováno, které druhy se na místě vyskytují. Neexistují zde žádné cedule, jež by popisovaly rostliny nebo mechy, které návštěvníci v zahradě uvidí. Cílem je pobýt v zahradě a užít si to. Prioritou je zažít její krásu a sdílet její filozofii.

Anna Karin Reimerson, s níž jste se setkali na straně 56, nám dala tipy na to, jak si z ploníku obecného vyrobit košťátko nebo rohožku.

Při sbírání ploníku je nejsnazší vytáhnout vždy celý chomáč najednou. Snažte se trhat na různých místech, abyste příliš nepoškodili povrch rostliny. Na výrobu košťátka potřebujete jen pár chomáčů mechu. Na výrobu kulaté rohožky o průměru čtyřicet až padesát centimetrů spotřebujete zhruba půl tašky mechu.

Pokud máte mechu moc, je možné ho zamrazit pro pozdější použití. Tento mech v mrazáku neztrácí barvu, což je užitečné, pokud si z něj chcete něco vyrobit v zimě, kdy může být kvůli sněhu a ledu obtížné nasbírat mech v jeho přirozeném lesním prostředí. Mech může zůstat zelený a živý během léta, pokud ho budete pravidelně zalévat. Časem může změnit barvu do zlatohněda. Při vyschnutí začne být ploník křehký. U mechových košťátek nemusíte vůbec nic dělat, když se to stane, mech jen zkrátka mění při vysychání barvu.

Ploník není nijak zvlášť hořlavý, takže z něj vyrobíte vynikající košťátko na vymetání krbu. Po vysušení má zlatohnědou barvu.

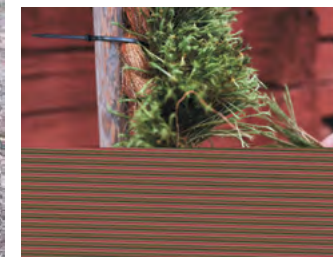
VÝROBA ROHOŽKY Z PLONÍKU

1. Odstraňte jakýkoli nepořádek z mechu, abyste měli čisté chomáče.
2. Rozdělte ho na tři stejné části, ty pak rozřízněte a položte na plochý povrch se zelenou částí směřující vzhůru. K jednomu konci přivažte bavlněný provázek.
3. Splétejte tak, že jeden z vnějších svazků vždy přeložíte do středu jako při pletení copu. Nezapomínejte dobře utahovat. Pak přidejte další svazek mechu na ten, co jste právě zapletli. Pokračujte ve splétání stejným způsobem se

Materiály a nástroje:

Hodně ploníku nejméně 25 cm dlouhého. Nejlépe ho najdete v otevřených vlhkých strouhách a okolních mokřinách a bažinách.

- 4 silné, úzké tyčky s hrotem naostřeným dost na to, aby prošel spleteným mechem
- provázek pro zavázání konců

zelenými vršky mechu nahoře a hnědými stonky dole.

4. Až budete mít dva až tři metry dlouhý cop, zavažte ho na konci provázkem.
5. Poté stočte mechový cop do spirály, aby vytvořil kulatou, nebo oválnou rohožku. Se spodní stranou copu k sobě se ujistěte, že konec, s nímž jste začali, tvoří střed rohožky. Stáčejte pevně a ujistěte se, že veškerý zelený mech směřuje na stejnou stranu. Jak spirála narůstá, propíchněte rohožku tyčkou, abyste spojili vnitřní smyčky dohromady.
6. Pak vezměte další tyčky a vložte je tak, aby křížily tu první.

